

O N D E R
N O S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

IEDEREEN NAAR SCHOOL

Leerplicht en aanpak van schoolverzuim

Bestemd voor ouders, verzorgers en leerlingen

in het voortgezet onderwijs

1. Woord vooraf

Met een goede schoolopleiding en een diploma op zak sta je sterker in de maatschappij. Daarom gaan alle jongeren in Nederland naar school. Dat doen ze tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien worden. Dit staat in de Leerplichtwet.

Soms komen leerlingen niet op school. Bijvoorbeeld als ze ziek zijn. Of ze spijbelen zonder dat de ouders het weten. Als dat vaak gebeurt, dan raken ze achterop. Ook komt het voor dat ze de school helemaal niet afmaken. Dan is het later veel moeilijker werk te vinden dat ze leuk vinden. In de Leerplichtwet staat uitgelegd wat ouders, jongeren en de school moeten doen om ervoor te zorgen dat jongeren naar school blijven gaan.

Deze brochure is bestemd voor ouders en leerlingen in het voortgezet onderwijs. Verteld wordt wat de leerplicht inhoudt. Ook staat erin hoe ouders en de school spijbelen kunnen tegengaan. Achterin staan antwoorden op de meest gestelde vragen over de leerplicht.

2. Wat is leerplicht?

Leerplicht betekent dat jongeren verplicht zijn naar school te gaan. Ouders moeten hun dochter of zoon inschrijven op een school. Verder moeten ouders ervoor zorgen dat hun kind naar school gaat.

Niet alleen de ouders, ook de leerlingen zelf kunnen erop worden aangesproken als ze niet naar school gaan. Zo kunnen zowel ouders als leerlingen een boete krijgen vanwege langdurig spijbelen. En in het ergste geval kunnen ouders in de gevangenis terechtkomen.

3. Wanneer eindigt de leerplicht?

De volledige leerplicht duurt tot en met het zestiende jaar. Stel dat Mike 16 wordt op 18 februari. Dan moet hij tot het einde van dat schooljaar vijf dagen per week naar school.

Vanaf hun zestiende zijn jongeren nog een jaar gedeeltelijk leerplichtig. Dat betekent dat ze in dat jaar in elk geval twee dagen per week naar school moeten. Sluiten ze een praktijkovereenkomst met hun school en een bedrijf, dan zijn ze één dag per week verplicht naar school te gaan.

Voor sommige jongeren in het vmbo is het onbegonnen werk elke dag naar school te moeten. Bijvoorbeeld omdat ze liever met hun handen werken. Op sommige scholen kunnen ze een groot deel van de lessen buiten school volgen. Ze volgen dan een leer-werktraject. Dat betekent dat ze in het derde of vierde leerjaar het onderwijs op school combineren met een leerwerkplek in de praktijk.

4. Niet naar school

Extra vrij

Als er een huwelijk of sterfgeval is binnen de familie kunnen leerlingen daar vrij voor krijgen. Ook voor sommige religieuze feesten mogen ze thuis blijven. Natuurlijk moeten ouders dit wel eerst bespreken met de schoolleiding.

Vakantie

Buiten de schoolvakanties om mogen leerlingen niet van school wegblijven, bijvoorbeeld om op wintersport te gaan of om familie in het buitenland te bezoeken. Soms kunnen ouders vanwege hun werk per se niet weg in de schoolvakantie. Ze werken bijvoorbeeld in de horeca of hebben een boerderij. Alleen dan kunnen jongeren maximaal tien dagen per jaar extra vrij krijgen om met hen op vakantie te gaan. Als dat maar niet valt in de eerste twee weken na de zomervakantie. Ook hiervoor moeten ouders eerst toestemming vragen aan de schoolleiding.

Ziek

Wie ziek is, kan niet naar school. De ouders moeten de school onmiddellijk waarschuwen als hun kind ziek is.

5. Over spijbelaars en schooluitval

Spijbelen begint meestal onschuldig. Een leerling blijft eens een uurtje weg of gaat een paar keer niet naar gymnastiek. De school en de ouders moeten hiertegen optreden. Als het goed is, waarschuwt de school de ouders. Die moeten dan hun zoon of dochter duidelijk maken dat van school wegblijven gewoon niet kan.

Spijbelen kan ook van kwaad tot erger gaan. Als een leerling vaak spijbelt, is er meestal iets aan de hand. Bijvoorbeeld: de sfeer op school is slecht, de leerling wordt gepest of kan de stof niet aan, heeft problemen met haar of zijn ouders, of ziet absoluut het nut niet in van een schooldiploma. In het ergste geval gaan ze helemaal niet meer naar school. Vaak weten de ouders niet dat hun dochter of zoon spijbelt. Of als ze het wel weten, denken ze dat ze er niets aan kunnen doen.

6. Wat kunnen ouders doen tegen spijbelen?

Ouders kunnen wel degelijk iets doen tegen het spijbelen van hun zoon of dochter. Sterker nog, ze moeten daartegen optreden. Zij zijn immers verplicht hun kinderen naar school te sturen. En ze moeten ervoor zorgen dat ze naar school blijven gaan.

Contacten met de school

Het is belangrijk dat ouders regelmatig contact hebben met de school van hun zoon of dochter. In elk geval is het nodig dat ze de ouderavonden bezoeken. Dan kunnen ze de leraren of schoolleiding vragen hen direct te laten weten als hun zoon of dochter problemen heeft op school of spijbelt.

Scholen doen er veel aan om spijbelen tegen te gaan. Zo vangen ze leerlingen op als er lesuren uitvallen. Als dit soort maatregelen niet in de schoolgids staan, kun je daar als ouder naar vragen.

Ouders kunnen de school aanspreken op wat ze doet om schoolverzuim tegen te gaan. Bijvoorbeeld door dit aan de schoolleiding te vragen. Doet de school er te weinig aan, dan kunnen ouders én leerlingen een klacht indienen bij de klachtencommissie van de school. Ook kunnen ze de medezeggenschapsraad vragen iets tegen schoolverzuim te doen.

Om te weten of een leerling spijbelt, moet je als ouder op de hoogte zijn van het lesrooster en de schoolactiviteiten. Daarom moeten ouders daar altijd naar vragen bij hun zoon of dochter.

Contact tussen ouders en hun kinderen

Leren is belangrijk als je later in de maatschappij mee wilt komen. Daarom is het belangrijk de school af te maken. Het is goed als ouders die boodschap aan hun kinderen meegeven.

Ouders kunnen best streng zijn tegen hun kinderen als het gaat om schoolverzuim. Een toegeeflijke houding als het kind 'geen zin' heeft of zich 'een beetje ziek' voelt, betekent dat het de volgende keer zal proberen de ouders om te praten. Wees daarom duidelijk en consequent.

Soms kunnen ouders hun zoon of dochter niet de baas. "Zij doet toch wat ze wil, wat ik ook zeg" of "Ik kan mijn zoon niet dwingen". Of ze nemen de tijd niet om zich met hun kinderen te bemoeien. "Ik heb het te druk met mijn werk; ik kan niet ook nog controleren of hij wel of niet naar school gaat". Ouders weten vaak niet dat ze voor opvoedingsproblemen hulp kunnen krijgen. Ze kunnen daarvoor naar de schoolleiding of naar één van de leraren gaan. Soms kunnen die zelf helpen of bij anderen hulp vragen. Ook kunnen ze ouders doorverwijzen. De school is in elk geval goed op de hoogte van mensen of instanties die bij opvoedingsproblemen hulp kunnen bieden.

7. Wat kunnen scholen doen tegen spijbelen?

Scholen kunnen veel doen om spijbelen tegen te gaan. Zo moeten ze ouders direct laten weten dat hun zoon of dochter niet op school komt. Als dat spijbelen vaak gebeurt, moet de school dit met de ouders bespreken.

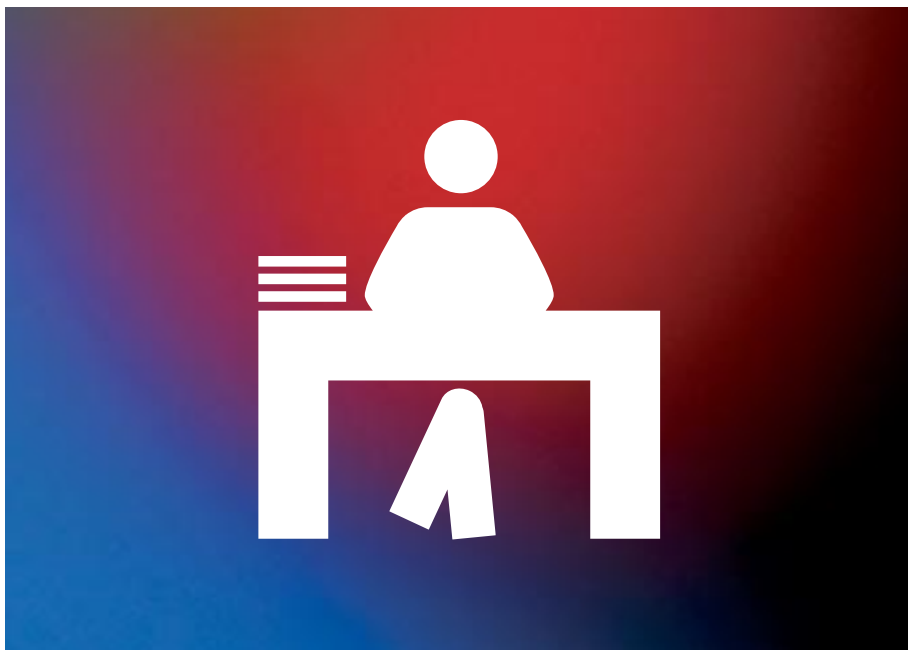
Scholen moeten bekend maken wat ze doen om spijbelen tegen te gaan. Bijvoorbeeld door in de schoolgids op te nemen welke maatregelen ze nemen tegen spijbelen. Dan kunnen ouders nalezen hoe de school op spijbelen van leerlingen reageert.

Scholen moeten ouders die hun zoon of dochter niet naar school krijgen, wijzen op mensen of instanties die in zo'n geval kunnen helpen. Als scholen ouders goed op de hoogte houden van wat hun kind op school meemaakt, is het voor ouders makkelijker contact te zoeken met bijvoorbeeld leraren van hun kind.

Het allerbelangrijkste is dat scholen zorgen voor een goede, plezierige sfeer op school met zo min mogelijk vrije 'tussenuren'.

8. Wanneer kunnen leerlingen van school gestuurd worden?

Soms zijn leerlingen niet langer op een school te houden. Bijvoorbeeld omdat ze de sfeer behoorlijk verpesten of omdat ze geweld gebruiken. Maar ze kunnen niet zo maar van school gestuurd worden. Eerst moet er een andere school gevonden worden waar ze naar toe kunnen. Lukt dit niet in overleg met de school, dan kunt u altijd terecht bij de leerplichtambtenaar of bij de onderwijsinspectie.

9. Wat doet de leerplichtambtenaar?

Elke plaats in Nederland heeft één of meer leerplichtambtenaren. Die werken meestal bij de afdeling onderwijs van een gemeente. Spijgelt een leerling langer dan drie dagen, dan moet de leerplichtambtenaar uitzoeken wat er aan de hand is.

Als er problemen zijn met leerlingen, bijvoorbeeld als ze helemaal niet meer naar school willen, proberen leerplichtambtenaren een oplossing te vinden. Dat doen ze allereerst door te praten met leerlingen, ouders en de school. Lukt dat niet, dan kunnen zij doorverwijzen naar mensen of instanties die hulp kunnen bieden.

Soms komt het voor dat ouders hun kinderen helemaal niet naar school laten gaan en hen zelfs niet inschrijven bij een school. In zo'n geval kan een leerplichtambtenaar de Raad voor de Kinderbescherming inschakelen of proces-verbaal opmaken.

Tenslotte beslist de leerplichtambtenaar of een leerling meer dan tien dagen extra vrij kan krijgen. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. Bijvoorbeeld ziekte van een familielid. De leerplichtambtenaar kijkt dan of het echt nodig is dat ouders buiten de schoolvakanties om hun kinderen van school houden.

ANTWOORDEN OP DE MEEST GESTELDE VRAGEN?

1. Wat betekent leerplicht precies?

Leerplicht betekent dat kinderen verplicht zijn naar school te gaan. U mag ze dus niet zo maar thuis houden. Ook als ze geen zin hebben, moet u er toch voor zorgen dat uw zoon of dochter naar school gaat.

2. Wat gebeurt er als ouders zich niet aan de leerplicht houden?

Als ouders zich niet aan de leerplicht houden, kan de leerplicht-ambtenaar van de gemeente proces-verbaal opmaken. U kunt dan een geldboete krijgen of maximaal 1 maand gevangenis.

3. Wij gaan met onze kinderen voor onbepaalde tijd naar het buitenland. Waar moeten wij dit melden?

Als leerplichtige kinderen naar het buitenland vertrekken, moet u dit aan de school laten weten.

4. Wij willen onze kinderen een paar dagen mee op vakantie nemen buiten de schoolvakantie om. Mag dit?

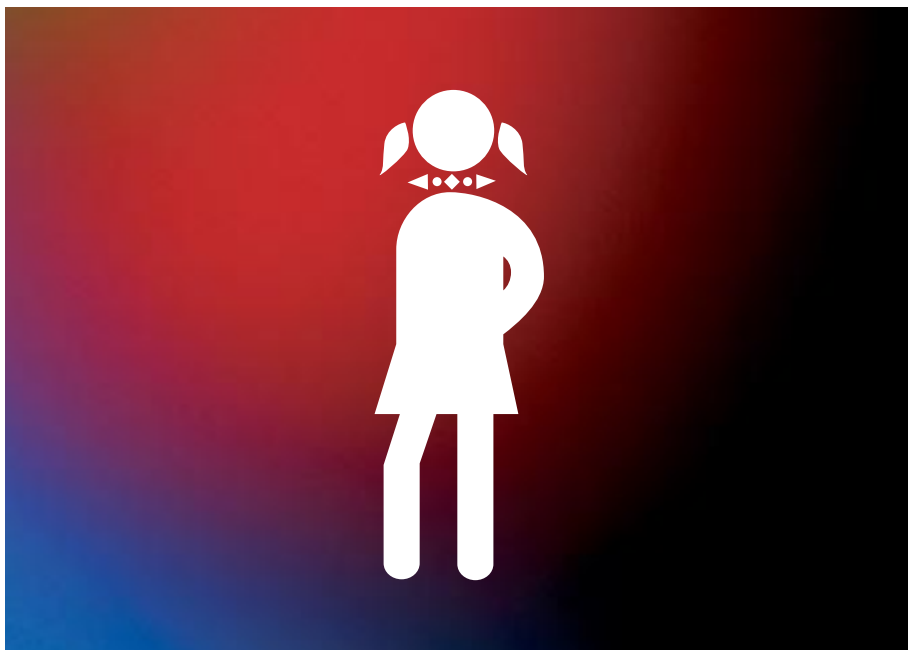
Vakantie buiten de schoolvakanties om mag niet. Een uitzondering wordt gemaakt voor ouders die vanwege hun beroep alleen buiten de schoolvakanties vrij kunnen nemen.

Bijvoorbeeld als ze werken in de horeca of op een boerderij. Alleen in deze gevallen kunt u bij de schoolleiding maximaal tien dagen per jaar extra vrij vragen voor uw kinderen. Als dit maar niet valt in de eerste twee weken na de zomervakantie.

5. Mijn kind is van school gestuurd en zit nu al weken thuis. Kan dit?

Een leerling mag niet zo maar van school gestuurd worden. Het kan dus niet zo zijn dat leerlingen thuis komen te zitten.

In het voortgezet onderwijs moet er eerst een andere school gezocht worden. Binnen grote scholengemeenschappen kunnen leerlingen meestal op een andere vestiging terecht. Wanneer u samen met de school geen oplossing kunt vinden, kunt u terecht bij de leerplicht-ambtenaar van uw gemeente of bij de onderwijsinspectie.

6. Mijn dochter is vijftien jaar en wil niet meer naar school. Wat moet ik doen?

Als uw dochter niet meer naar school wil, kan het zijn dat ze problemen heeft op school of thuis. U kunt hiervoor terecht bij iemand van de school: een mentor, een leerlingbegeleider of een studie- en beroepskeuzebegeleider. Als die niet kunnen helpen, weten ze in elk geval waar u wel terecht kunt. Ze zijn goed op de hoogte van de hulp die u in zo'n geval kunt krijgen.

In elk geval moet uw dochter nog naar school tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien wordt. Daarna is ze nog een jaar gedeeltelijk leerplichtig. Dat betekent dat ze dan tenminste twee dagen per week naar school moet. Als ze bij haar baas een praktijkovereenkomst heeft afgesloten, hoeft ze nog maar één dag per week naar school.

In sommige plaatsen zijn er speciale projecten voor jongeren die met geen mogelijkheid naar school te krijgen zijn. Of die op school niet te handhaven zijn.

Onder schooltijd krijgen ze dan een speciaal programma in nauwe samenwerking met de school. De bedoeling is dat ze na verloop van tijd weer teruggaan naar een gewone school. Informatie hierover kunt u krijgen bij de school of bij de afdeling onderwijs van de gemeente waar u woont.

7. Ik heb klachten over de leerplichtambtenaar.

Waar kan ik terecht met deze klachten?

Als u klachten hebt over de leerplichtambtenaar dan moet u daarmee naar de afdeling onderwijs van de gemeente waar u woont. Daar kunt u een klacht indienen tegen de betrokken ambtenaar. Ook kunt u daar informatie krijgen over de klachtenprocedure van de gemeente. Is uw klacht behandeld en bent u daar niet tevreden over, dan kunt u altijd nog naar de rechter gaan.

8. Moet ik mijn kind aanmelden? Zo ja, waar? En afmelden?

Ouders zijn verplicht hun kind(eren) in te schrijven bij een door de wet erkende school of onderwijsinstelling. Als uw kind naar een andere school gaat (of moet), moet u hem of haar uitschrijven bij de oude school. U moet dan vertellen naar welke nieuwe school of onderwijsinstelling hij of zij gaat. Op die manier blijft bekend waar leerlingen heengaan. Op de nieuwe school moet u uw kind weer aanmelden. De leerplichtambtenaar controleert de aan- en afmeldingen.

9. Wij zijn pas verhuisd. Nu wil de school hier in de buurt mijn kind niet als leerling inschrijven. Wat moet ik doen?

In principe beslist de school of een leerling wordt toegelaten. Een school mag een leerling dus weigeren, als zij daar goede redenen voor heeft. Bij de gemeente kunt u adressen opvragen van andere scholen in uw regio. Als u er zo niet uitkomt, kunt u advies vragen aan de leerplichtambtenaar van de gemeente waar u woont, over de mogelijkheden.

MEER INFORMATIE

Hebt u nog vragen over de Leerplichtwet of over de aanpak van schoolverzuim? Kijk dan op internet:

www.voortijdschoolverlaten.nl of
www.minocw.nl/leerplicht/leerplicht.html

Natuurlijk kunt u ook terecht bij de school van uw zoon of dochter of bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waar u woont.

Voor andere vragen kunt u bellen naar Postbus 51, tel. 0800-8051 (gratis).

Ook kunt u contact opnemen met één van de ouderorganisaties:

- ⌘ LOBO, Landelijke oudervereniging bijzonder onderwijs op algemene grondslag, 070-3850866
- ⌘ NKO, Nederlandse Katholieke Oudervereniging, 070-3282882
- ⌘ OUDERS & COO, Vereniging voor ouders, Christelijk Onderwijs en Opvoeding, 0343-513434
- ⌘ VOO, vereniging voor openbaar onderwijs, 036-5331500

Colofon

Dit is een publicatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Productie	Leo Wijnhoven/Elly Hagenaar
Uitgave	november 2003
Zie ook	www.voortijdschoolverlaten.nl of www.minocw.nl/leerlicht/leerlicht.html
Vormgeving	Koeweiden Postma
Druk	TDS
Nabestellen	Postbus 51-infolijn, tel. 0800 8051 (gratis) of www.postbus51.nl
AOCW	2003.8
Prijs	gratis

